

Forkynnelse – utvikling – kirke

AV GUNNAR LISLERUD

Det er et vanskelig emne vi har foran oss. Stoffet er overveldende. Ordene – forkynnelse, utvikling, kirke – hører med til hovedbegrepene i den ekumeniske og missiologiske debatt siden siste verdenskrig. Og egentlig går denne debatten mye lenger tilbake. Men navn som Geneve-1966, Uppsala-1968, Evian-1970 og Bangkok-1973 forteller om en enorm innsats for å kaste lys over begrepene «forkynnelse», «utvikling» og «kirke». Etter Bangkok-møtet har vi Lausanne-1974 og Nairobi-1974.

Er problemet enda ikke løst? Vi som bekjenner Jesu Kristi navn, er vi ikke enige om hva «frelsen» er? Og hva «forkynnelse» og «utvikling» er? Da må vi bekjenne i all ydmykhet at det er nettopp her vi har vanskeligheter. Når Norsk Misjonsråd har valt å stå utenfor «Kirkenes verdensråd» (KV) og dets «Kommisjon for evangelisering og misjon», så er det fordi man er urolig for den brede basis for kirkens forkynnelse og utviklingsprogram som preger KV's arbeid, konferanser og publikasjoner. Man savner fra norsk side en sterkere vilje til bibelsk forankring når det gjelder KV's studiarbeid og aksjonsprogrammer.

Den norske kirke er medlem av KV, og gjennom «Mellomkirkelig råd for Den norske kirke» har vi tatt aktivt del i arbeidet i forbindelse med de store ekumeniske konferanser. Mange synes nok at den norske kritikk kan være hard, og endog uforsonlig. Men den er motivert ut ifra kirkens bundethet til Guds Ord og til kirkens bekjennelser. Vi opplever også at det er så lett å bli dratt med i den ekumeniske debatt og den problematikk man beskjefter seg med – både på det sosiale, politiske og kulturelle plan – uten å tenke teologisk. Uten å holde fast ved en teologisk linje.

Selv deltok jeg på «Det lutherske verdensforbunds» konferanse i Nairobi-1974 hvor konferansens tema var «Proclamation and

Development», og opplevde at «Findings Committee», som skulle sammenfatte hele konferansens arbeid – i plenum og grupper – presenterte et resolusjonsforslag hvor begrepet «proclamation» var utelatt helt og holdent. Man var utelukkende opptatt av utviklingsproblematikken. Dette skjedde på en konferanse som var sammenkalt, da en afrikansk kirke hadde bedt om hjelp til å mestre problematikken omkring «forkynnelse» og «utvikling».

Og allikevel – er man i virkeligheten så uenige når det gjelder spørsmålet om «forkynnelse» og «utvikling»? Vi stiller spørsmålet igjen. Man kan ta for seg rapporter og referater fra Bangkok, Lausanne og Nairobi, og man finner formuleringer hvor det klart sies at begge er nødvendige. Slik tales det mellom annet –

«There is in the Church no way of making a distinction in priority between proclamation and development. They are both necessary.» (Proclamation and Human Development, Nairobi-1974, side 126.) «Although reconciliation with man is not reconciliation with God, nor is social action evangelism, nor is political liberation salvation, nevertheless we affirm that evangelism and socio/political involvement are both part of our Christian duty». Lausanne-pakten, artikkel 5.

Hva er så problemet?

Det er mellom annet å finne ut hvordan «forkynnelse og utvikling» står i forhold til hverandre, og hvordan vi med våre bifokale briller kan få begge i focus. Spørsmålet er hvordan evangeliets håp om samfunn og fellesskap med Gud står i relasjon til slektens sosiale og politiske håp. Og hvordan det kristne håp om en ny himmel og en ny jord står i relasjon til slektens kamp og håp om et menneskeverdig liv i denne verden.

For å finne veg i de utallige problemstillinger, debatter, rapporter og utredninger om vårt emne, synes det nødvendig at vi tar vårt utgangspunkt i begrepet «frelse». Vi må prøve å bestemme dette begrepet, og bare på dette grunnlag vil vi kunne drøfte begrepene «forkynnelse» og «utvikling». Endelig vil vi ta for oss «kirken» og dens plass i denne totale sammenheng.

I. *Frelse.*

Hva er frelse?

Vi tror det må være rett å si at «sekulærteologien» har hatt en avgjørende innflytelse på den ekumeniske debatt like fra 50-årene til idag. Sekulærteologiens tanker og anliggender har preget denne

debatten, og på en eller annen måte er vi alle preget av den. Også dens motstandere.

Uppsala-motets studiedokumenter og *Bangkok-motets metodologi* var sterkt preget av denne teologi. Men det kan heller ikke nektes at nettopp denne teologi har pekt på problemer og oppgaver, som har vært forsømt i den kristne kirke. Fremfor alt har disse konferanser gitt oss en orientering om den verden vi lever i. Og denne orientering og situasjonsanalyse var sterkt påkrevet i teologiske og missiologiske kretser, hvor man ofte manglet virkelig kunnskap om den verden man levte i. Sekulærteologiens situasjonsanalyser var en hjelp når det gjaldt å forstå og bli forstått.

I denne teologi er «kosmos» – verden – plassert i sentrum for vår oppmerksomhet og dermed er verdens problemer kommet med på kirkens dagsorden, slik det aldri tidligere har hendt i kirkens historie. Man spør – «Hvor er det blitt av den verden som Gud har skapt?» «Har kirken intet ansvar for den?» Eller mer teologisk uttrykt – «Hvordan når Gud sin verden, sitt skaperverk, sitt eget? Hvordan vinner han den tilbake?» «Hvordan blir den verden som er blitt myndig – utfordret av Jesus Kristus?»

Her står man åpenbart overfor helt relevante spørsmål. Hva betyr f. eks. *kjærlighet* og *forsoning* i et samfunn hvor tapernes antall stiger, hvor klasseforskjellene er tydelige og hvor ungdommen blir stadig mer og mer rotløs? Hva vil det si å være en kristen i et samfunn som beherskes av kapitalinteresser, som utnytter underbetalt arbeidskraft og urimelig billige råvarer i den 3. verden – og alt dette for å sikre sin egen levestandard.

Og hva med Vestens oppsplitting av tilværelsen i et åndelig og verdslig område – i kropp og sjel?

Når oppmerksomheten rettes i den retning som vi her har antydnet, så dras en rekke områder inn i kirkens interessefelt som tidligere var ukjent. Sosial, politisk og økonomisk urettferdighet. Hva med rasediskriminering, jordens ressurser og den urettferdige fordeling av jordens goder.

Bak disse spørsmål ligger der en overbevisning om at vi befinner oss i Guds verden, og at Gud handler i historien. Man hevder at *det nettopp er i den historiske prosess at Gud handler til frelse*. Og denne Guds frelsende aktivitet manifesterer seg særlig i tidens revolusjonære, politiske og økonomiske bevegelser. Kirkens misjonsoppgave må da være å følge Kristus til «the points of tensions» og der virkeliggjøre Kristi kjærlighet.

Denne teologi bygger på læren om den *kosmiske Kristus* og *læren om Kristi kongeherre-domme*, som skal realiseres i denne verden. Ved inkarnasjonen og ved Kristi kamp og seier over fordervsmaktene, er verden forløst. Frelsen er allerede en realitet og Kristus er herre – ikke bare i kirken, men også i verden. *Kristus arbeider derfor til frelse både i og utenfor kirken* – extra muros ecclesiae. Ofte identifiseres kirken med verden.

Om vi skal prøve å sammenfatte frelsesbegrepet slik det antydes i denne tradisjon, kan man kanskje si –

frelse – forstås som løsningen på tidens sosiale og politiske problemer.

frelse – forstås som svaret på menneskenes drømmer, lengsler og kamp etter velferd, rettferdighet, menneskeverd, frihet, helse og lykke.

frelse – er sosial frigjøring. Sml. f. eks. hva Bangkok lærer om «comprehensive salvation».

Frelse kan etter dette ikke gis noen entydig definisjon. Blandt annet fordi alt avhenger av det aktuelle frelsesbehov, og hva de enkelte grupper og individer finner meningsfylt i sin bestemte situasjon.

For å gjøre dette klart, la oss vise noen eksempler på formuleringer og forståelse av frelsesbegrepet innenfor denne teologi. I Dansk Missionselskabs Aarbog, 1973, skriver Poul-Erik Tranholm-Pedersen om «Kina – en Udfordring til Ny-tenkning for kristen Mission». Der leser vi –

«Frelse idag – i Kina? At avvise spørsmålet er absurd. For naturligvis har Gud sin historie med Kinas 800 millioner mennesker, også under den røde ledestjerne. Og Guds frelse, som også består i gjenreisning af hele det falne menneske . . . i hele dets sociale sammenheng virkeliggjøres i betydelig mål i Det nye Kina».

Med andre ord, frelsen forstås her i rent sosial-økonomiske kategorier, – tilsynelatende uten referanse til bibelske begrep som rettferdiggjørelse eller gjenfødelse.

Vi tar et annet eksempel, og henviser til de såkalte Aarhus-teser i forbindelse med Bangkok-møtet-1973.

«Gudsrigets historie er altså ægte historie, hvis resultat ikke er givet på forhånd, men må følges med spænding. Tilsvarende er frelsens historie ægte historie, som bliver til i forhold til de konkrete former for fortabelse, som mennesker fastholdes i. Trues mennesker af krig, er frelsen fred. Trues mennesker af sygdom, er frelsen helbredelse. Trues mennesker af frafald, er frelsen tugt og dom. Trues

mennesker af skyld, er frelsen frigivelse og tilgivelse. Frelsen bliver virkelig til, er ikke evigt givet på forhånd. Den er ej heller evigt uforanderlig, men har forskjellig karakter fra situation, uden at frelsen derfor mister sin identitet som Guds frelse, dvs. kærligheden til de fortabte»

«Guds frelseshandlinger er sekulære handlinger, uadskillige fra al anden sekulær virkelighed. De frelsende handlinger er almindelige, menneskelige handlinger, timelige, profane, foranderlige. Gennem sådanne hverdagsrealiteter handler Gud til frelse for verden» Sitert etter Tidsskrift for Teologi og Kirke 4/1972 side 273 og 275.

I KV's egen publikasjon – Study Encounter Vol XI/No 2/1975 skriver Thomas Wieser om Bangkok-møtet i artikkelen «Reflections on Bangkok» –

«Here Salvation is basically understood as giving oneself for others. It means that salvation is fundamentally social. This dimension was emphasized in Bangkok in four different ways –

Salvation works in the struggle for economic justice against exploitation of people by people.

Salvation works in the struggle for human dignity against social oppression of human beings by their fellow-men.

Salvation works in the struggle for solidarity against alienation of person from person.

Salvation works in the struggle of hope against despair in personal life.»

Det er denne bestemmelse av frelse som vi ovenfor har henvist til som «comprehensive salvation».

Det gis også et annet syn på begrepet «frelse» som vi muligens kunne beskrive som «*det tradisjonelt bibelske*». Det siktes da til Guds handling i Jesus Kristus slik denne handling er beskrevet i det apostoliske Kristusvitnesbyrd. Slik kirken bekjenner sin tro på denne Kristus, levde og kjempet han mot ondemaktene, han døde stedfortredende for våre synder, men ble reist opp igjen ifra de døde. Som den oppstandne herre og frelser tilbyr han syndenes forlatelse og Åndens frigjørende gave til alle som omvender seg, tror og blir døpt.

Vi har bevisst valt formuleringer som minner om *Lausanne-pakten* artikkel 4. Og det kan neppe være tvil om at storparten av evangeliske kristne føler denne enkle bestemmelse av frelsen som befriende. Artikkel 3 i Lausanne-pakten om «Kristus – den enestående og universelle» heter det –

«Vi fastholder at det finnes bare en frelser og ett evangelium, selvom det er stor forskjell på evangeliseringsmåter. Vi erkjenner at alle mennesker har en viss kunnskap om Gud gjennom hans

åpenbaring i naturen. Men vi benekter at denne kunnskap kan frelse, for menneskene undertrykker sannheten ved sin urettferdighet. Vi avviser også alle de former for dialog og religionsblanding som innebærer at Kristus taler gjennom alle religioner og ideologier på lik linje. Et slikt syn vanærer Kristus og evangeliet. Jesus Kristus – den eneste som både er Gud og menneske – ga seg selv som den eneste løsepenge for syndere, og han er den eneste mellom-mann mellom Gud og mennesket. Det finnes ikke noe annet navn ved hvilket vi kan bli frelst. Alle mennesker er forlatt på grunn av synd. Men Gud elsker alle mennesker og ønsker ikke at noen skal gå forlatt, men at alle skal omvende seg. De som avviser Kristus, stiller seg utenfor frelsens glede og fordømmer seg selv til evig atskillelse fra Gud . . . »

Dette er den evangelisk reformatoriske arv som vi mener er i samsvar med Den Hellige Skrift. Og denne skrift erkjenner og bekjenner vi som normativ for kirkens tro og lære. *Det er kanskje her i synet på Skriftens normative karakter at vi står ved det avgjørende skille i synet på hva frelsen er.* Man må nødvendigvis komme til forskjellig resultat i synet på frelsen, alt etter det utgangspunkt man velger.

Uppsala og Bangkok søkte seg frem til menneskenes drømmer, lengsler, strev, lidelse og kamp. Og frelsen bestemmes som svar på denne kampen. Frelse er derfor sosial, økonomisk og politisk frigjøring.

Lausanne-motet brukte Skriften som norm og bestemte frelsen som syndenes forlatelse, frelse fra syndens skyld og makt.

I den lutherske kirke heter det i bekjennesskriftet *Confessio Augustana* artikkel IV –

«Mennesket blir rettferdiggjordt uforskyldt ved troen, når de tror at de blir tatt til nåde og får syndenes forlatelse for Kristi skyld.»

Kirken har forstått Guds handling i Kristus som en gjerning der først og fremst springer ut av Guds kjærlighet, – det dypeste i hans vesen. Gud frelser oss i Kristus fra vreden, dommen og døden, men også fra ondemaktene og demoniet. Frelsen er en forensisk akt, en frikjennelse og rettferdiggjørelse på grunnlag av Kristi stedfortredende liv, lidelse og død.

Dette syn er selvsagt ikke fremmed for KV og dens medlemskirker. Dette syn er endog reflektert i basisparagrafen for Kommissjonen for evangelisering og misjon, hvor det heter –

«(skal) fremme forkynnelsen av evangeliet om Jesus Kristus til hele verden med det formål at alle mennesker må komme til tro på ham og bli frelst.»

Men utviklingen i KV slik den mellom annet har kommet til uttrykk i de senere ekumeniske konferanser, har tydelig lagt vekten på et frelsesbegrep som tolkes med tydelig sekulær-teologisk fortegn.

Skulle vi til slutt sammenfatte det som her er fremlagt som den tradisjonell-bibelske forståelse av frelsen, så kan vi si –

- at frelse ikke først og fremst er uttrykk for en sosio-politisk frigjøring. Hvor dette skjer, forstås dette som tegn på Guds godhet og handling i historien.
- at frelse ikke først og fremst er uttrykk for en psyko-fysisk helse. Slike fenomener omtales i Skriften som tegn på frelsen.
- at frelse er frikjennelse, tilsigelse av syndenes forlatelse og barnekår hos Gud. Frikjennelse fra syndens skyld og makt. Dermed trer mennesket inn i det nye livet med Gud og tjener ham som hans medarbeider.

Det er åpenbart at et slikt syn som vi her har forsøkt å beskrive, kan føre til et lukket og innesluttet kristenliv. Det kan føre til isolasjon og ghetto, hvor man koser seg i varme ecclesiola og lar verden gå sin skjeve gang. Man kjenner som kristen og som kirke intet ansvar for den verden som beherskes av det onde.

Ut ifra kirkehistorien er det ikke vanskelig å påvise slike utviklingstendenser, og denne kritikken må ikke så lett skyves tilside. Men saken er dog ikke så enkel. Også i denne tradisjon bekjenner man frimodig at den verden vi lever i, er Guds verden, og at kirken har et ansvar for denne verden. Det er Gud som har skapt den, og det er Gud som opprettholder den – inntil den dag da han selv bestemmer å sette punktum. Ingen kristen og ingen kirke kan fraskrive seg ansvaret for den verden som Gud har skapt og hvor han har plassert mennesket som sin forvalter. Ut ifra den 1. artikkel og ut ifra skapelsens mandat om at mennesket skal underlegge seg jorden og herske over den, er dette klart. Men Guds rike, det fullkomne Guds rike, kommer aldri som en utvikling av jordens immanente krefter.

Det problem som her er antydnet, kan muligens løses ved *den lutherske lære om de to regimenter* dvs. det åndelige og det verdslige regimente. Regimentene skal ikke blandes, men de skal heller ikke skilles fra hverandre. Guds skapervilje – loven – gjelder for begge regimenter. Begge er bygget på den. Og det er Gud som handler i begge regimenter. I det ene, det verdslige, som skaper og opprettholder. I det andre, det åndelige, som frelser. *Det*

verdslige regimente har ingen egenlovmessighet hvor bare fornuften bestemmer. Også det verdslige regimente er bundet av Guds skapervilje. Derfor er det kirkens profetiske oppgave å kalle verden og dens ledere tilbake til Guds vilje og lov. Og det er stadig kirkens proprium i relasjon til stat og samfunn å skjerpe det etiske krav.

Den norske kirke har forsøkt å følge denne linje. Sikkert med mange feil. Men vi henviser mellom annet til vår kirkes kamp under Quislingstyret i den 2. verdenskrig. Og vi tør kanskje også henwise til biskop Per Lønnings og de andre biskopers klare tale mot den nye abortlov i vårt land.

Den kirke som følger den tradisjonell-bibelske linje, er derfor og må derfor være engasjert i det som har med denne verdens liv å gjøre, f. eks. i spørsmål som humanisering, utvikling, helhet, frigjøring, rettferdighet osv. Men disse goder konstituerer ikke frelsen som Gud bringer inn i verden ved Jesus Kristus. Sekulær-teologien har åpnet de evangelikales øyne for dette ansvar på en måte som tidligere har vært ukjent i kirkens historie. Men å kalle sosio-politisk frigjøring for frelse og sosial aktivitet for evangelisering, – det er å gjøre seg skyldig i grov teologisk forvirring. Det er å blande sammen skapelse og forløsning, rettferdighet og rettferdiggjørelse, samfunnets reformering og individets gjenfødelse. Det er å blande lov og evangelium. Hvor frelsen forkynnes fører det til tro – omvendelse – dåp – menighetsdannelse. Kampen for sosial frigjøring og rettferdighet føres på det verdslige plan. Men det går an å oppleve frelsen også i fangenskap – i politiske, økonomiske og sosiale slavekår.

II. Forkynnelse og utvikling.

Vi går nå over til å bestemme begrepene «forkynnelse» og «utvikling». Ovenfor har vi allerede antydnet Lausanne-paktens definisjon av «Hva evangelisering er». Der heter det slik –

«Men selve evangeliseringen er å forkynne den historiske, bibelske Kristus som Frelser og Herre for å overbevise folk om personlig å komme til ham og dermed bli forsonet med Gud».

Vi deler dette syn på forkynnelsens mandat og oppgave.

I Nairobi-74, hvor Det lutherske verdensforbund hadde innkalt alle sine medlemskirker til konferanse om «Proclamation and Hu-

man Development» hadde man i studiedokumentene før konferansen forsøkt seg med følgende definisjoner –

proclamation (forkynnelse) = evangelistic and congregational work. Bible schools, theological seminaries, youth work etc.

Med andre ord program og arbeidsopplegg som tar sikte på forkynnelsen av evangeliet. Målet er tro, dåp, menighetsdannelse og menighetsliv, hvor man prøver å ta vare på dåpsbarnet og dets vekst i tro gjennom Ordet, sakramentene og det kristne fellesskap, i tilbedelse og tjeneste.

development (utvikling) = regular elementary, secondary and high schools, vocational schools, various agricultural programmes, schools for blind, literary campaigns, medical work, all community development, service project etc.

Og under denne definisjon vil mange sikkert føle behov for å inkludere støtte til frigjøringsbevegelser, støtte til og underhold av unge politiske ledere osv.

Om disse definisjoner kan man vel si følgende –

De er sprunget ut av rent pragmatiske mål, nemlig å finne ut hva de forskjellige kirker og misjoner gir til «forkynnelse» og til «utvikling». Her er det mellom annet spørsmål om prioritering – både i personell og midler. Det ser iallfall ut til at alle kirker og misjoner inkluderer i sitt arbeidsopplegg både forkynnelse og utvikling. Igjen og igjen sies det, at de begge er nødvendige.

Om Nairobi-møtets definisjoner må man innvende at de mangler en teologisk begrunnelse, og dette var sikkert årsaken til at konferansen egentlig ikke maktet å komme frem til noen løsning. De fleste tolket definisjonene i lys av den lutherske lære om lov og evangelium og læren om de to regimenter. Men mange gjorde seg til talsmenn for sekulærteologiens anliggender – bevisst eller ubevisst, og slik hendte det at resolusjonskomiteen faktisk glemte «forkynnelsen», og man satt igjen bare med noen resolusjoner om «utvikling».

Nairobi-møtets definisjoner av begrepene «proclamation» og «development» er neppe akseptable for sekulærteologiens talsmenn. Vi må mellom annet vente følgende innvendinger –

Man vil for det første ikke kunne godta et slikt skille mellom «proclamation» (forkynnelse) og «development» (utvikling). Man vil tolke alt arbeid for utvikling som forkynnelse. Og man vil benekte at forkynnelse utelukkende er knyttet til den verbale proklamasjon og til sakramentenes forvaltning. Man vil spørre om ikke alt dia-

konalt arbeid, arbeid for utvikling, «human development» og politisk diakoni – om ikke dette er forkynnelse i genuin forstand.

Til den evangelikale tradisjon vil sekulærteologiens representanter stadig stille spørsmålet om det overhodet er mulig å «forkynne» uten å ta del i utviklingsarbeid for å hjelpe i nød, sikre menneskeverd og rett, likhet og fellesskap mellom alle jordens folk og raser.

Vi lar dette spørsmålet stå og vender oss igjen til begrepet «utvikling». Arbeidsdefinisjonene fra Nairobi om utvikling som skolearbeid, jordbruksarbeid, helsearbeid osv. må vel sies å være nokså ufarlige definisjoner. Men allerede under åpningsmøtet ble det rettet sterke angrep mot en slik «utviklingsbestemmelse». Dr. Burgess Carr, generalsekretær i All Africa Conference of Churches, kunne nemlig si –

«When we in Africa speak about development, we are speaking about liberation. Development and liberation are synonomous . . . Yahwe is not a humanitarian God. He is God of Justice, Righteousness and Mercy».

For den som har noe kjennskap til den 3. verden er det åpenbart at «utvikling» må bety noe mer enn skolegang og vanningsanlegg, jordbruksprosjekter og veiarbeid. I begrepet «utvikling» ligger det innsluttet en dirrende spenning av intenst håp og villig innsatsvilje for menneskeverd, rettferdighet, frihet og fred. Og deler man sekulærteologiens anliggender er jo dette selve frelsen. Da blir kampen for menneskeverd – også kirkens kamp – en kamp for selve gudsríkets komme i denne verden. Kampen er selve forkynnelsen. Da forstår man også at prestene Sithole og Dlamini blir ledere for frigjøringsbevegelsene i Rhodesia, og da må det være en nødvendig konsekvens av evangeliet at KV støtter frigjøringsbevegelsene i det sydlige Afrika. I sekulærteologiens kategorier må dette være kirkens egentlige innsats i dagens situasjon. Dette er et avgjørende ledd for å virkeliggjøre frelsen. Dette er frelsens tegn – og i absolutt forstand – forkynnelse.

Vi deler ikke sekulærteologiens grunnposisjoner, men vi forstår dens anliggende. Betyr det da at den evangelikale tradisjon må ta avstand fra frihetskampen og avskrive kirken ethvert ansvar for kampen i den 3. verden for menneskeverd, sosial, politisk og økonomisk frihet?

På ingen måte. Vi innser at det som skjer i denne kampen kan være tegn på at Gud er virksom. Dette er Guds verden. Skaperen

fortsetter sitt arbeid med å vinne sin skapning tilbake. Gud handler i historien. Selvsagt. Han bruker menn og kvinner – kristne og ikke-kristne – i denne kampen. Og kirkens proprium må være å kalle statsledere og maktkonstellasjoner tilbake til Guds vilje med sin skapning. Men kirkens egentlige arbeid må være å rope det enkelte menneske og dernest folkene tilbake til Gud ved forkynnelsen av evangeliet – frikjennelse fra syndens skyld og makt og til et nytt liv med Gud. Forkynnelsen må derfor i siste instans være verbal. Troen på Kristus som Herre og frelser kommer av forkynnelsen. Rom. 10. 17. Evangeliet om Kristi stedfortredende liv, død og oppstandelse krever forkynnelse i ordets form. Men forkynnelsen må følges av gode gjerninger, for å stadfeste forkynnelsens troverdighet. Se Matt. 5, 16. I Accra -75 hvor KV vurderte Bangkok-møtet ble det mellom annet sagt slik – «To make evangelism credible and understandable, it ought to have some contact with the uncertain hopes of people especially the poor . . . The proclamation is only credible when those who preach also share in the life, the sufferings and hopes of their people».

Endelig må kirken engasjere seg i denne kampen for frihet, fred, rettferd og menneskeverd – ut ifra Guds bud om å elske sin neste som seg selv. Bare ut fra kjærlighet – uten å tenke på å få noe igjen. Ikke engang lydighet for kirkens forkynnelse.

Til slutt nevner vi også her noen eksempler på klare definisjoner, og som angir en retning vi har antydnet. Noen av arbeidsgruppene under Nairobi-konferansen, -74, var øyensynlig lite tilfreds med konferansens opprinnelige definisjoner av begrepene, og for «utvikling» kom man frem til følgende forslag –

«Development is a process of liberation of communities and persons from those constraints which hinders them from finding their identity under the Creator's sovereignty, care, uncovering their potential and developing it to the fullest».

Lausanne-pakten har denne artikkel angående kristent sosialt ansvar –

«Vi skulle derfor dele hans (Guds) omsorg for rettferdighet og forsoning i hele det menneskelige samfunn, og for frigjøring av mennesker fra enhver form for undertrykkelse . . . Likeledes slår vi fast at både evangelisering og sosio-politisk arbeid er en del av vår kristenplikt. For begge deler er nødvendige uttrykk for vår lære om Gud og mennesket, vår nestekjærlighet og vår lydighet mot Jesus Kristus». (Utdrag av artikkel 5.)

III. Kirken.

Hva skal så kirken gjøre? Kirken, som er samfunnet av de troende? Kirken i den gamle og i den nye verden?

Da er det for det første klart at kirken er subjekt for både forkynnelse og utvikling. Og hele kirken er betrodd denne oppgaven. Kirkene må hjelpe hverandre. Alle har noe å gi, og vi må forstå at det er ydmykende for kirkene i den 3. verden når de blir behandlet som objekt for misjoner eller nødhjelpsorganisasjoner. Gang på gang oppleves det at de unge kirker ikke tas med på råd, men blir behandlet som prosjekter eller kontaktpunkter for Vestens effektive programmer og hjelpetiltak. Kanskje gjelder dette særlig arbeid på utviklingssektoren.

Hele kirken er Guds verkøy og hele kirken er Guds høstfolk. Mekane-Yesus kirkens brev «On the Interrelation between Proclamation of the Gospel and Human Development» viser tydelig at der er behov for mer samarbeid – både ved planlegging og gjennomføring av prosjektene.

Oppdraget med forkynnelse og utvikling hører ikke bare til «de varme hjerter» og de spesielt misjonsinteresserte. Hele kirken er kalt som instrument i Guds misjon til verden. Derfor er det under tiden en viss fare når selvstendige organisasjoner – også hjelpeorganisasjoner – opptrer altfor selvstendig og uavhengig fra kirkesamfunnene. Det er en stor fristelse for slike organisasjoner selv å bestemme f. eks. kriteriene for utviklingshjelp og suverent bestemme over det personell som skal sendes og ansettes i hjelpeprogrammet. Uforsiktighet i dette stykket kan skape store vansker for den unge kirken, og kan lett bli en hindring for kirken i mot-tagersituasjonen.

De unge kirker bør også selv vise initiativ til innsats – både når det gjelder proklamasjon og utvikling. Det gjelder i deres egen situasjon, men som kirker har de også et ansvar overfor den vestlige verden. Ikke minst når det gjelder forkynnelse og evangelisering. Det sekulariserte Europa og Amerika trenger hjelp i sitt evangeliseringsarbeid. Også dette problem er berørt i Lausanne-pakten og vi siterer fra artikkel 8 – «Kirker i evangeliserende samarbeid».

«Vi gleder oss over at en ny misjonstidsalder er brutt frem. De vestlige misjonsselskapers dominerende rolle avtar hurtig. Gud oppreiser fra de yngre kirker en stor, ny ressurs i verdensevangeliseringen og viser dermed at ansvaret for evangelisering påligger hele Kristi legeme»

Vi tar også med et avsnitt i en av dr. Manas Buthelezi's taler til sitt eget folk og sin egen kirke –

«If white people are lost, does it ever occur to the black man that he may be held responsible? Does it ever occur to the black people that they have an evangelistic duty of getting the white man out of the spiritual darkness which has prevented him from seeing that the black man is his daily life brother? God will ask – «Black man, where were you when the white man abandoned my Gospel and went to destruction?» Go to eternal destruction, black man, for you did not muster courage to save your white brother.»

Gang på gang har vi påvist at forkynnelse og utvikling hører sammen. Begge er nødvendige.

Om man skulle forsøke – hvilken verdiskala skulle man legge til grunn?

For en kirke eller en misjon er det vanskelig å skulle foreta et skille mellom våre to begreper. Men ikke desto mindre er det nettopp dette som ethvert misjonsstyre eller kirkeråd må foreta. Og det samme valg forplanter seg helt ned til det lokale plan hvor menighetsråd og prester blir stilt i den samme valgsituasjon.

Hvordan skal man fordele økonomi og personell mellom utvikling og forkynnelse?

I Etiopia – i Mekane Yesus-kirken – finner vi at kirkens budsjett stort sett er delt slik at –

80% av kirkens budsjett går til utvikling.

20% av kirkens budsjett går til forkynnelse.

Dette tallet går ofte igjen i de forskjellige misjonsorganisasjoner som støtter og samarbeider med den etiopiske kirken. Enkelte selskaper prøver dog en balansegang med 50%–50%, men det ser ut til å være vanskelig å holde en slik linje over et lengre tidsrom. Og tallet på misjonærer plassert i sektoren «utvikling» øker stadig.

I denne situasjon kan man spørre om der ikke finnes noen retningslinjer eller modell. En ting er at «forkynnelse» og «utvikling» begge er nødvendig, men ingen kirke slipper ifra problemet med fordeling av ressurser i økonomi og personell.

Det er mulig at vi må søke modellen i Jesu eget liv og arbeid. Muligens finnes der en modell i apostelkirkens forsøk på å løse dette problem. Og da synes det slik at *forkynnelsen må gis prioritet*. Dette må også være i samsvar med den bestemmelse vi vant frem til når det gjaldt begrepet «frelse». I kirkens og misjonens totale arbeidsprogram må det kunne sies at «forkynnelsen» skal

prioriteres, og da menes den verbale forkynnelse med sikte på tro, dåp, menighetsdannelse. Og menighetens vekst i tro og tjeneste. Det er mulig at denne linje bør holdes frem med større frimodighet enn det har vært vanlig i de senere år, og rent konkret bør det komme frem i våre arbeidsbudsjetter, – både for de gamle og de unge kirker.

For de unge kirker gjelder det også å stå vakt om sin *identitet* og *integritet*. Det er mulig for de stedegne kirker å motta hjelp utenfra i slikt omfang at det dreper den lokale kirkes muligheter til selv å yte og vitne i forkynnelse og utvikling. Det har hendt mer enn en gang. Det er mulig å motta subsidier i slikt omfang at kirken faktisk fjerner seg fra sitt eget folk og fremmedgjør seg fra sitt eget miljø.

Mitt siste anliggende er at problemstillingen «forkynnelse – utvikling – kirke» så lett kan friste til rent akademiske drøftelser og formuleringer. Det har vært også missiologiens fare og fristelse. Vi må selv la oss engasjere i tjenesten med forkynnelse og utvikling. Bare den har krav på å bli hørt, som selv finner sin plass i denne tjenesten. Livet må stemme med læren. Det er akkurat på dette punkt vi har det så vanskelig i det rike Vesten, og det er presist på dette punkt at våre brødre og søstre i den 3. verden har så vanskelig for å forstå oss. Vi skjønner knapt alvoret ved situasjonen.

Det er idag ikke bare spørsmål f. eks. i utviklingshjelpen å overføre 1 % – 5 % av vår totale nasjonalinntekt til den 3. verden. I virkeligheten betyr det bare å overføre noen millioner av vår overflod. Men vi nærmer oss snart det punkt i historien da vi må forandre vår livsstil og levestandard. Enda er det tid til å gjøre dette, og det kan skje i godviljens og kjærlighetens navn. Men om intet skjer i en ganske annen målestokk enn tilfelle er idag, så vil forandringen komme med makt – kanskje i form av råvare- eller energikrise. Da vil forandringen skje plutselig, abrupt og under revolusjonens merke.

Også i dette stykke er kirken og dens medlemmer kalt til å gå foran. I vitnesbyrdets form må det komme frem at de kristne er villig til å dele med de andre og senke sin levestandard for å hjelpe brødre i nød. Er vesterlandenes kristne middelklasse villig til å leve sitt liv i gudsfrykt og nøysomhet? Kanskje kirkens lemmer må konfronteres med spørsmålet – «Er dere villig til å gå inn for en levestandard som i prinsipp kan gjennomføres for alle jordens mennesker?» Er vi beredt til å gi et slikt vitnesbyrd?